

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2176

Vragen van het lid **Pechtold** (D66) aan de minister van Justitie over de brief van 43 organisaties en internet providers aan het Europese Hof van Justitie om de Dataretentie Richtlijn te vernietigen. (Ingezonden 15 april 2008)

1 Heeft u kennisgenomen van de brief van vele afzenders¹ aan het Europese Hof van Justitie om Ierland te steunen in hun zaak om de Dataretentie Richtlijn te laten vernietigen, onder andere vanwege inbreuk op artikel 8 en 10 EVRM?²

2 Hoe beoordeelt u deze bezwaren?

3 Hebt u ook een brief aan het Hof van Justitie gestuurd?

4 Zo ja, kunt u een afschrift daarvan aan de Kamer toezenden?

5 Zo neen, bent u bereid alsnog een brief aan het Hof te sturen, waarin u naar voren brengt dat de richtlijn een disproportionele inbreuk maakt op de mensenrechten en een afschrift hiervan aan de Kamer toe zenden?

¹ (APTI (Roemenië), *Arbeitskreis Vorratsdatenspeicherung* (Duitsland), *Associazione per la Libertà nella Comunicazione Elettronica Interattiva* (Italië), *Berufsverband Deutscher Psychologinnen und Psychologen e.V.* (Duitsland) *big brother*

awards – french chapter, (Frankrijk), *Bits of Freedom* (Nederland), *Deutsche Gesellschaft für Soziologie e.V.*, (Duitsland), *Deutscher Fachjournalisten-Verband AG* (Duitsland), *Deutscher Journalisten-Verband e.V.* (Duitsland), *Digital Rights* (Denemarken), *Electronic Frontier Finland* (Finland) *Electronic Frontier Norway* (Noorwegen) *European Digital Rights* (Europa) *Ev. Konferenz für Telefonseelsorge und Offene Tür e.V.* (Duitsland) *FFII Deutschland* (Duitsland), *FITUG e.V.* (Duitsland), *FoeBuD e.V.* (Duitsland) *German Unix User Group e.V.* (Duitsland), *Gesellschaft für Datenschutz und Datensicherung e.V.* (Duitsland), *Globenet/No-log* (Frankrijk), *Gustav Heinemann-Initiative e.V.* (Duitsland), *Humanistische Union e.V.* (Duitsland), *Imaginons un réseau Internet solidaire* (Frankrijk), *Internationale Liga für Menschenrechte* (Duitsland), *Iuridicum Remedium* (Tsjechië), *Komitee für Grundrechte und Demokratie* (Duitsland), *Ligue ODEBI* (Frankrijk), *marsnet* (Frankrijk), *Netzwerk Freies Wissen* (Duitsland), *Netzwerk Neue Medien* (Duitsland), *Neue Richtervereinigung*, (Duitsland), *Open Rights Group* (VK), *PPF-Canal Historique* (Frankrijk), *Privacy International* (VK), *Progetto Winston Smith* (Italië), *quintessenz* (Oostenrijk), *Réseau associatif et syndical (RAS)* (Frankrijk), *Statewatch* (VK), *SuMa-eV* (Duitsland), *Verband der Freien Lektorinnen und Lektoren e.V.* (Duitsland), *Verband Deutscher Zeitschriftenverleger e.V.* (Duitsland), *VIBE!AT* (Oostenrijk), *XS4ALL Internet* (Nederland)

² [http://www.vorratsdatenspeicherung.de/content/view/21679/lang.en](http://www.vorratsdatenspeicherung.de/content/view/21679/lang/en)

Antwoord

Antwoord van minister **Hirsch Ballin** (Justitie). (Ontvangen 25 april 2008)

1 Ja.

2 Op 15 maart 2006 hebben het Europees Parlement en de Raad Richtlijn 2006/24/EG vastgesteld, betreffende de bewaring van gegevens die zijn gegenereerd of verwerkt in verband met het aanbieden van openbaar beschikbare elektronische communicatiediensten of van openbare communicatienetwerken en tot wijziging van Richtlijn 2002/58/EG (ook bekend als de richtlijn dataretentie). In juli 2006 heeft Ierland bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen verzocht Richtlijn 2004/24/EG nietig te verklaren nu zij volgens de Ierse regering niet is vastgesteld op de juiste rechtsgrondslag (zaak C-301/06). Tot nu toe heeft het Hof in deze zaak nog geen uitspraak gedaan. Een aantal niet-gouvernementele organisaties en internetproviders heeft onlangs een brief gericht aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en aan de Advocaat-Generaal inzake de richtlijn dataretentie. In de brief wordt het door Ierland ingestelde beroep gesteund maar wordt gesteld dat er geen rechtsgrondslag is voor de richtlijn. Volgens de ondertekenaars van de brief is de richtlijn dataretentie allereerst en vooral onrechtmatig vanwege schending van de mensenrechten en is een beslissing van het Hof over de verenigbaarheid van de richtlijn met mensenrechten essentieel om te voorkomen dat de lidstaten met de implementatie van de richtlijn die rechten schenden.

Vervolgens wordt een aantal bezwaren ingebracht die verband houden met het in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mensen de fundamentele vrijheden (EVRM) vastgelegde recht op eerbiediging van privé- familie- en gezinsleven (artikel 8), de vrijheid van meningsuiting (artikel 10) en de bescherming van eigendom (artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Verdrag).

Naar aanleiding van deze brief merk ik allereerst op dat de richtlijn dataretentie twee jaar geleden is vastgesteld en dat de implementatiedatum van de richtlijn – 15 september 2007 – ruim verstreken is. Verder is het beroep van Ierland tegen de richtlijn dataretentie niet gericht op de verhouding tussen de richtlijn en het EVRM maar op de gekozen rechtsgrondslag (Artikel 95 EG; eerste pijler). Ierland bepleit een kaderbesluit op grond van Titel VI van het EU-Verdrag (derde pijler). Het Hof van Justitie zal in zijn uitspraak een beslissing moeten geven op de Ierland ingebrachte argumenten. De door de niet-gouvernementele organisaties en internetproviders tegen de richtlijn ingebrachte bezwaren, in verband met de artikelen 8 en 10 van het EVRM en artikel 1 van het Eerste Protocol bij dit Verdrag, deel ik niet. Het betreft hier geen absolute rechten maar rechten die aan beperkingen kunnen worden onderworpen, onder meer in het belang van het voorkomen van strafbare feiten. In de richtlijn dataretentie wordt aangegeven dat de goedkeuring van een instrument betreffende de bewaring van gegevens overeenkomstig de vereisten van artikel 8 van het EVRM een noodzakelijke maatregel is (Overweging 9). In de berichtgeving aan Uw Kamer over de totstandkoming van richtlijn dataretentie en het wetsvoorstel bewaarplicht telecommunicatiegegevens (Kamerstukken II, 2007/08, 31 145) ter implementatie van die richtlijn ben ik bij verschillende gelegenheden reeds nader in gegaan op de betekenis van de bewaarplicht voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten en de consequenties van de bewaarplicht voor het ook in het EVRM vastgelegde recht op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Dit betreft de brief van 14 februari 2005 (Kamerstukken II, 2004/05, 23 490,

nr. 360, blz. 4/7), de brief van 6 april 2005 (Kamerstukken I, 2004/05, 23490, AM, blz. 10/11 en 15/17), de brief van 5 september 2005 naar aanleiding van het rapport «Wie bewaart die heeft wat» van de Erasmus Universiteit Rotterdam (Kamerstukken I, 2005/06, 23490, AW), de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel bewaarplicht telecommunicatiegegevens (Kamerstukken II, 2006/07, 31 145, nr. 3, blz. 24/27) en de nota naar aanleiding van het verslag bij dat wetsvoorstel (Kamerstukken II, 2007/08, 31 145, nr. 9, blz. 9/12, 17/19 en 34/37). Daarnaast moge ik thans verwijzen. Daarbij merk ik nog op dat niet zozeer de bewaring als zodanig als wel het gebruik van de gegevens van belang is voor de beoordeling van de aantasting van de persoonlijke levenssfeer. De bevraging van deze gegevens door de opsporingsinstanties is in Nederland met strikte waarborgen omkleed. Het beroep van de initiatiefnemers van de brief op schending van de vrijheid van meningsuiting en het recht op eigendom wijs ik eveneens af. Een aanzienlijk deel van de te bewaren gegevens wordt thans door de aanbieders ten behoeve van eigen bedrijfsdoeleinden bewaard. De aan de bewaarplicht verbonden meerkosten zullen ook overigens niet van zodanige aard dat de bewaarplicht niet zou voldoen aan de uit artikel 10, tweede lid, EVRM voortvloeiende proportionaliteitseis. Ook met betrekking tot deze aspecten moge ik verwijzen naar de bovenvermelde memorie van toelichting en de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel bewaarplicht telecommunicatiegegevens.

3
Neen.

4
Gelet op het antwoord op vraag 3 hoeft deze vraag geen beantwoording.

5
Neen. Gelet op de beantwoording van vraag 2 zie ik daartoe geen aanleiding.